

TRÆKFUGLE

Havternen er klodens mest berejste dyr

Grønlandske havterner rejser gerne 71.000 km fra Grønland til Antarktis og tilbage igen for at yngle. Et nyt forskningsprojekt har kortlagt den imponerende rejse.

MORTEN GARLY ANDERSEN, VIDENSKABSREDAKTØR

Trods dens lidenhed – den vejer blot omkring 100 gram – er havternen en yderst udholdende flyver. Det dokumenterer et dansk anført forskerhold nu med en detaljeret kortlægning af fuglens årlige færd tur-retur fra yngleområderne i Grønland og Island i nord til dens vinterkvarter ved Antarktis i syd.

»Alle kender til havternens fantastiske træk, men store dele af dens trækrute har været ukendt. Med det her projekt har vi fundet ud af, præcis hvilken rute den flyver, hvor langt den flyver, og hvor den opholder sig undervejs«, fortæller biolog Carsten Egevang fra Grønlands Naturinstitut. Han er leder af det treårige forskningsprojekt, der har kortlagt havternens færd i samarbejde med forskere fra Island, USA og Storbritannien.

I gennemsnit tilbagelagde de mærkede havterner, som forskerne fulgte, omkring 71.000 kilometer. Dermed er den formentlig det dyr på kloden, der bevæger sig længst i løbet af et år. Havternen tager turen hvert år i august for at komme væk fra yngleområdet i nord, når kulden sætter ind, for så at vende tilbage i maj sammen med foråret. I vores vintermåneder er klimaet nemlig en anelse mildere på den sydlige halvkugle, selv ved Antarktis.

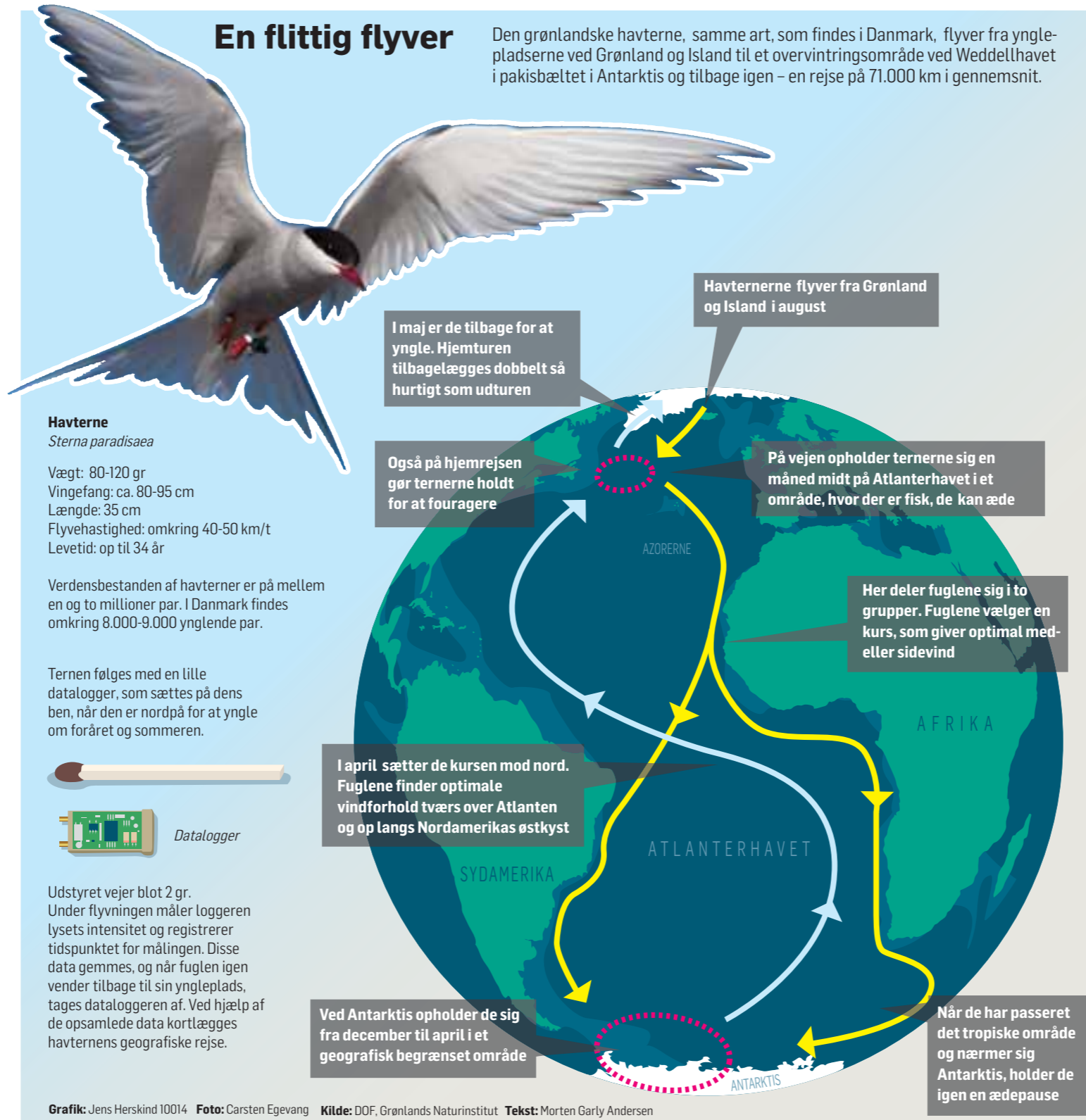
»Vi havde ikke regnet med, at de fløj så langt, som det faktisk har vist sig nu«, siger Egevang, som i går havde travlt med at svare på spørgsmål fra medier verden over, efter at forskerholdets resultater blev offentliggjort i det ansete amerikanske videnskabsblad Proceedings of the National Academy of Sciences.

Egentlig er turen frem og tilbage mellem Grønland og Weddellhavet ved Antarktis, hvor ternerne overvintrer, kun 40.000 km – i fugleflugtslinje. Men naturen har indrettet havternen så smart, at den vælger den længere rute mod til gengæld at kunne finde føde ved et par stop undervejs og samtidig udnytte de fremherskende vinde over Atlanten til at få mest mulig medvind eller sidevind.

Omvej på 10.000 kilometer

Et enkelt eksemplar for vild og nåede næsten til Australien, før den kom på ret kurs på vej mod sit vinterkvarter. Den tog en omvej på 10.000 kilometer og nåede at flyve 81.000 på sin færd frem og tilbage. Til sammenligning kører en gennemsnitlig dansk familie omkring 17.000 kilometer årlig i deres bil.

Blandt de ting, der har overrasket forskerne, er havternens veldefinerede ruter og de indlagte aedepauser.

“ Vi havde ikke regnet med, at de fløj så langt, som det faktisk har vist sig nu ”
Carsten Egevang, biolog

»De følger en rute, der har form som en S-kurve, og som sikrer dem optimale vindforhold undervejs. Desuden holder de en pause ude på åbent hav i Atlanten i en måneds tid, og det syntes vi var mærkeligt, indtil vi via satellitbilleder fandt ud af, at disse områder er rige på biologisk aktivitet i form af plankton, alger og fisk. De områder finder ternerne så for at æde, og bagefter flyver de direkte gennem det tropiske område, indtil de nærmer sig den sydlige polarfront, hvor de igen bruger tid på at fouragere, før de flyver helt til Antarktis«, siger den danske forsker.

»Tidligere har man også antaget, at terner, der kom fra Island og Grønland, spredte sig omkring hele Antarktis. Nu ved vi, at de opholder sig i et relativt begrænset geografisk område«.

Havternen yngler også i Danmark, men det er fugle, der har Grønland og Island som yngleplads, som er blevet mærket og fulgt i forbindelse med projektet. På verdensplan findes i alt 1-2 millioner par havterner.

Et videnskabeligt kapløb

Forskerne har forsynet 50 fugle med en lille sensor om benet, der opsamlere data, som afslører, hvor den befinder sig på et givet tidspunkt. Men de små dataopsamlere kan ikke sende deres data. Derfor skal fuglene indfanges igen, så sensorerne kan tages af og data lægges over i computere, hvorefter bevægelsesmønstrene kan kortlægges.

Derfor måtte forskerne til Grønland for at indfange havterner i yngletiden. »Vi har stået inde blandt flokke med et

par tusind fugle og så prøvet at spotte og fange dem, der var mærket. Vi fik fanget 10 terner, og det er dem, resultaterne er baseret på«, fortæller Carsten Egevang.

Men det har været besværet værd. Dels har forskerne kortlagt fuglens veje og fundet en effektiv metode, der kan bruges til at udpege havområder, som der i særlig grad bør værnes om for at beskytte havfugle. Desuden har man vundet et mindre videnskabeligt kapløb. Den danske biolog og hans kolleger er nemlig ikke de eneste, der har arbejdet på en kortlægning af havternens rejsemønstre.

»Med den teknologi, der er til rådighed i dag, lå det lige til højrebenet at finde ud af, hvor ternerne fløj hen, og det arbejder flere forskerhold på«, siger han.

»Men vi kom først«.
morten.g.andersen@pol.dk

Lav din egen charterrejse. Så skinner solen mere.

Engang var charterrejsen indbegrebet af at man fik andre til at ordne alt. Fly, hotel, transfer. Nu begynder flere og flere at arrangere charterrejsen selv. Fordi det er bedre, fordi det er billigere, fordi det giver mere frihed.

Opskriften er følgende: Du booker din egen lavpris flybillet over nettet. (I gennemsnit letter der et lavpris fly fra Danmark hver time, så der er rigeligt at vælge mellem). Herefter går du ind på dinferie.dk. Vi har samlet en hel verden af hoteller og ferielejligheder på alle sydens populære rejsemål.

Kombiner de to, og du vil opdage, når du sammenligner standard og pris med det, du møder i charterkataloget – at pludselig skinner solen lidt mere.

Velkommen på dinferie.dk

Tlf. 43 33 14 20

Mallorca

Lejlighed fra 302,- per nat. Plads til 4.

Kreta

Lejlighed fra 216,- per nat. Plads til 4.

Tenerife

Lejlighed fra 442,- per nat. Plads til 4.

Gran Canaria

All Inclusive fra 521,- per person per nat.

Sov godt på dinferie.dk

6-STJERNEDE TOPVINE

Seks stjerner/glas/proptrækkere er den ultimative og sjældne anerkendelse af en enestående vin. Så du kan være sikker på, at vinen ikke blot er kvaliteten fremragende, den er også fremragende til prisen. Vi har pt. 14 vine i denne kategori. Se dem alle online!

2006 Barbaresco
Produktori

2007 Le Quintessence
Rouge

POLITIKEN SPAR 120 79,95

Jyllands-Posten SPAR 90 79,95

ÅRTIETS PORTVINSKUP

Kup på masser af portvin tilbage til årgang 1937. 73 år gammel portvin fra før 2. Verdenskrig... 1937, 1963 og 1955 er virkelig sjældenheder fra legendariske årgange. Vinen har ligget så længe på fad, at det største tab er fordampningen! Vi har tømt Burmesters lager for de absolut sidste gamle årgange sammen med masser af andet ædel portvin for mere end 30 millioner kroner. Portvinene kan enten nydes nu eller gemmes mange år frem i tiden. Skynd dig at sikre dig din andel i dette historiske kup.

2003 LATE BOTTLED VINTAGE

1997 VINTAGE PORT

BURMESTER

Jyllands-Posten SPAR 90 79,95

vinforum.dk SPAR 260 99,95

1937

98 PTS OLDENBURG
73 ÅR GAMMEL PORTVIN I DEN LEGENDARISKE ÅRGANG 1937
MAX 3 STK. PR. KUNDE
SPAR 5000 999,95

1955

99 PTS OLDENBURG
96 PTS VINHULEN
54 ÅR GAMMEL PORTVIN I DEN LEGENDARISKE ÅRGANG 1955
MAX 12 STK. PR. KUNDE
SPAR 3300 699,95

1963

98 PTS OLDENBURG
97 PTS PORTVIN.NU
47 ÅR GAMMEL PORTVIN I DEN LEGENDARISKE ÅRGANG 1963
MAX 3 STK. PR. KUNDE
SPAR 5000 999,95

1997

Ekstra Bladet
Berlingske
Jyllands-Posten
Erhvervsbladet
SPAR 170 129,95

www.philipsonwine.com

Philipson Wine

Priser er kun gældende ved online-køb. Tilbud gælder til og med 17-01-10. Besparelser udregnes i forhold til vinen 1-fl. pris. Forbehold for trykfejl.